

.....
MILJØMINISTERIET

GRUNDNOTAT

Kommissionens meddelelse til Rådet og Europaparlamentet om en revideret strategi for bæredygtig udvikling. En platform for handling.

KOM(2005)658 final

Resume

EU's strategi for bæredygtig udvikling vedrører EU's miljø-, social- og økonomiske politik og bygger på eksisterende strategier og tiltag med fokus på at skabe sammenhæng mellem det brede spektrum af emner, som falder under bæredygtig udvikling. Af Kommissionens meddelelse fremgår det, at den reviderede strategi ikke vil erstatte EU's eksisterende strategi for bæredygtig udvikling (fra 2001) men er et tiltag til at videreudvikle og øge hastigheden af den hidtidige indsats, som er påkrævet i forhold til at standse ikke-bæredygtige trends. De forestående udfordringer må løses i et samarbejde mellem myndigheder og civilsamfund, og EU må samarbejde internationalt.

Kommissionens meddelelse om den reviderede strategi identificerer 6 nøgle-indsatsområder (klimaforandringer og renere energiformer, offentlig sundhed, social eksklusion, demografi og migrationer, forvaltning af naturressourcer, bæredygtig transport, global fattigdom og udvikling), som kræver styrket prioritering og handling på højeste politiske fællesskabsniveau for at imødegå de største udfordringer, der knyttet til at opnå bæredygtig udvikling.

Disse målsætninger vil Kommissionen forfølge gennem fremskridtsrapporter og debatter mellem Det Europæiske Råd og Parlamentet mindst hvert andet år og en ny revision af bæredygtighedsstrategien i 2009. Herudover foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne reviderer deres nationale bæredygtighedsstrategier inden udgangen af 2006 i lyset af EU's strategi. I forlængelse heraf foreslår Kommissionen også, at medlemslandene gennemfører et peer review af de nationale strategier med henblik på erfaringsudveksling mellem medlemslandene om politik, der virker, og som vil være mulig at implementere på tværs af nationalstaterne.

1. Status

EU's strategi for bæredygtig udvikling (EU-SDS) blev vedtaget på topmødet i Göteborg i juni 2001. Med bæredygtighedsstrategien tilføjede Det Europæiske Råd en miljømæssig dimension til EU's Lissabon-strategi. I 2002 blev bæredygtighedsstrategien tilføjet en ekstern dimension i form af en række globale politikker og forpligtelser, som indgik i EU's bidrag til Verdenstopmødet for Bæredygtig Udvikling i Johannesburg.

Jf. beslutningen fra Det Europæiske Råds møde i Göteborg 2001 skal EU's bæredygtighedsstrategi revideres i forbindelse med tiltrædelse af hver ny EU-Kommission. Det var således

planlagt, at den videre proces mht. at revidere EU's strategi for bæredygtige udvikling skulle drøftes på forårstopmødet 2005 baseret på oplæg fra Kommissionen. Processen blev imidlertid forsinket, og først i december 2005 forelagde Kommissionen forslaget til en revideret strategi. Det Østrigske formandskab planlægger at forberede Det Europæiske Råds stillingtagen til den reviderede strategi på topmødet i juni 2006.

Fra juli til oktober 2004 satte Kommissionen en offentlig høring i værk om synspunkter på EU's strategi for bæredygtig udvikling, de opnåede resultater og fremtidige behov med henblik på at indsamle input til revisionen. I marts 2005 udgav Kommissionen en sammenfatning af høringen. Overordnet blev strategien kritiseret for at mangle tydeligt fokus, klar ansvarsfordeling og arbejdsdeling, ejerskab og bredere støtte, internationalt perspektiv, konkret opfølgning samt specifikke målsætninger og tidsfrister.

I juni 2005 vedtog Det Europæiske Råd en deklARATION med vejledende principper for bæredygtig udvikling. Formålet med deklARATIONEN var at understøtte arbejdet med revisionen af strategien for bæredygtig udvikling. DeklARATIONEN gengiver den brede og langsigtede vision for bæredygtig udvikling, identificerer de vigtigste målsætninger for EU's politik og initiativer og beskriver, hvordan EU vil opnå disse mål. DeklARATIONEN er vedlagt i strategiens bilag (Working Document).

På sit møde d. 16.-17. december 2005 tog Det Europæiske Råd præsentationen af Kommissionens meddelelse om den reviderede strategi til efterretning. Det Europæiske Råd ser frem til d. 6. juni 2006 at kunne vedtage en ambitiøs og sammenfattende strategi, som omfatter mål, indikatorer og en effektiv opfølgningsmekanisme, der integrerer den interne og eksterne dimension samt bygger på en positiv, langsigtet vision med henblik på at samle EU's prioriteringer og mål for bæredygtig udvikling i en klar, sammenhængende strategi, der er let at kommunikere til borgerne.

Formandskabet har etableret en Friends of the Presidency-gruppe med en repræsentant for hver medlemsstat. Gruppens formål er at strømline rådets arbejde og drøftelser af bæredygtig udvikling i første omgang ved at forberede spørgsmål til de enkelte rådsformationer med henblik på politisk drøftelse i løbet af foråret. Formandskabet og Friends of the Presidency-gruppen vil på baggrund af drøftelserne i rådet udarbejde oplæg om den reviderede strategi til det Europæiske Råd den 16. juni 2006.

2. Formål og indhold

Meddelelsen om den reviderede strategi sigter på at bringe EU-institutioner, medlemslande, erhvervsliv og borgere samt deres respektive organisationer sammen om nye og innovative

løsninger inden for en klar vision og politisk ramme for bæredygtig udvikling.

Formålet med meddelelsen om den reviderede strategi er at:

- skabe overblik og grundlag for at pege på nøgleindsatsområder, som kræver prioritering på højeste politiske fællesskabsniveau med henblik på at øge hastigheden og kvaliteten af beslutninger samt igangsætte handling på alle niveauer.
- foreslå, at den eksterne dimension af bæredygtig udvikling (f.eks. det globale ressourceforbrug og international udvikling) indtænkes i de interne politiske beslutninger, og at påvirkningerne af de europæiske politiske beslutninger i forhold til den globale bæredygtige udvikling vurderes mere sammenhængende.
- foreslå metoder til at måle fremdrift og jævnlig evaluering af prioriteringer med henblik på at skabe større sammenhæng mellem strategier på hhv. medlemsstats- og EU-niveau.
- anbefale en løbende og vedholdende dialog med borgere, organisationer, virksomhedsledere, regionale og lokale interesseorganisationer, NGO'er samt universiteter og videninstitutioner – som er engagerede og forpligtede i forhold til at skabe ændringer.

Meddelelsen identificerer 6 nøgleindsatsområder med tilknyttede "key actions". Det betyder ikke, at arbejdet på andre områder inden for bæredygtig udvikling nedprioriteres. Meddelelsens tilhørende Working Document indeholder en oversigt over de vigtigste eksisterende mål, tidsfrister, beslutninger og indsatser samt en henvisning til eksisterende og planlagte initiativer.

De 6 nøgleindsatsområder og tilknyttede "key actions" er følgende:

1. Klimaforandringer og renere energiformer

Kommissionen annoncerer konkrete initiativer vedrørende:

- målsætninger for reduktion af drivhusgasser efter 2012,
- udviklingen af det europæiske klimaforandringsprogram og kvotehandelen,
- udviklingen af EU's energipolitik herunder for styrkelse af vedvarende energi bl.a. i forlængelse af det uformelle topmøde på Hampton Court i oktober 2005.
- en kommende handlingsplan for energibesparelser.

2. Offentlig sundhed

Kommissionen foreslår:

- en styrkelse af nationale handlingsplaner for håndtering af trusler mod sundheden (f.eks. influenzaepidemier),
- en EU-strategi for HIV/AIDS og styrket implementering af EU's program til bekæmpelse af HIV/AIDS, tuberkulose og malaria i udviklingslandene samt styrket forskning i sammenhæng mellem miljøfaktorer og sundhedspåvirkning.

3. Social eksklusion, demografi og migrationer

Kommissionen vil:

- fremlægge en meddelelse om demografiske udfordringer jf. bl.a. det uformelle topmøde på Hampton Court i oktober 2005.
- vil fortsætte bestræbelser på at styrke integration sammen med medlemsstater.
- Kommissionen foreslår et europæisk år for bekæmpelse af fattigdom og social eksklusion.
- I 2006 udarbejde en roadmap for ligestilling mellem kønnene

4. Forvaltning af naturressourcer

Kommissionen vil:

- foreslå et direktiv om offentlig grønne indkøb af miljøvenlige køretøjer,
- fremme eco-innovation, og indenfor 7. rammeprogram for forskning sikre midler til udvikling af forskning og teknologi på vigtige områder, herunder vedrørende brint og brændselsceller
- udarbejde en handlingsplan til fremme af bæredygtig produktion og forbrug samt
- sikre tilstrækkelig finansiering af Natura 2000-netværket og forbedre integration af hensyn til biodiversitet i interne og eksterne beslutninger med henblik på at standse tabet af biologisk mangfoldighed.

5. Bæredygtig transport

Kommissionen vil:

- lægge op til politisk debat i 2006 om at gøre alternativer til vejtransport mere attraktive og
- fortsat fremme redskaber til at reducere miljøbelastningen fra biler.

6. Global fattigdom og udvikling

- Kommissionen opfordrer EU og medlemsstaterne til at leve op til målsætningen om at bruge 0,7% af BNP på bistand samt at søge bedre koordinering af bistandspolitikken
- EU vil arbejde for at styrke den internationale miljøforvaltning bl.a. ved at skabe en FN organisation for miljø.

Meddelelsens kapitel 3 indeholder en oversigt over nødvendige indsatser for at opnå de ønskede resultater (dvs. implementering af strategien). Dette kapitel indeholder 3 hovedindsatser under overskrifterne 1) mere effektiv opfølgning, 2) bedre politisk beslutningsproces og 3) aktørinddragelse og gentagelse af succes'er.

Af forslag med umiddelbar betydning for medlemsstaterne foreslår Kommissionen, at de nationale strategier for bæredygtig udvikling revideres senest inden udgangen af 2006. Kommis-

sionen foreslår endvidere, at medlemsstaterne gennemgår et begrænset peer review (a light peer review proces) af de reviderede nationale strategier, som særligt fokuserer på gode eksempler på politik og praksis, der kan implementeres i alle medlemslande. Det første pilot-peer review kan gennemføres med deltagelse af frivillige medlemslande i 2006 under vejledning af formandskabet og med assistance fra Kommissionen. Endeligt opfordres medlemslande, der ikke på forhånd har et råd eller en kommission for bæredygtig udvikling, om at nedsætte sådan et råd med henblik på at stimulere debatten på et oplyst grundlag.

Baggrunden for disse forslag er at sikre større erfaringsudveksling om de respektive nationale strategier for bæredygtig udvikling samt at sikre større synergi mellem EU's og medlemslandenes nationale strategier for bæredygtig udvikling.

I meddelelsen peger Kommissionen på, at nogle af de mest succesfulde virksomheder er dem, som tager ansvar for bæredygtig udvikling, spiller en rolle i forhold til bedre livskvalitet, samt investerer i ny teknologi, processer og produkter. Kommissionen opfordrer virksomhedsledere til at gå foran og i dialog med politiske ledere med henblik på at foreslå ambitiøse virksomhedstiltag, som går længere end lovgivningens minimumsstandarder og krav.

3. Nærhedsprincippet

Da meddelelsen er en ramme for en række konkrete EU-initiativer, er meddelelsen ikke i konflikt med nærhedsprincippet.

4. konsekvenser for Danmark

- Gældende dansk ret og forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser: Danmarks nationale strategi for bæredygtig udvikling blev offentliggjort i juni 2002.

Danmarks nationale strategi for bæredygtig udvikling skal, i følge Planloven, revideres senest i 2006. Der er således overensstemmelse mellem Planlovens bestemmelser og Kommissionens forslag om, at medlemslandene skal revidere deres nationale strategier for bæredygtig udvikling inden udgangen af 2006.

- Forslagets økonomiske konsekvenser: Kommissionens meddelelse forventes ikke at medføre direkte ekstra statsfinansielle-, kommunaløkonomiske- og samfundsøkonomiske konsekvenser, idet meddelelsen er en ramme, som bygger på eksisterende mål og tiltag. Hvis meddelelsen fører til nye forslag til direktiver el. lign., vil de eventuelle økonomiske konsekvenser skulle undersøges.

- Forslaget vurderes endvidere ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.
Beskyttelsesniveau: I sig selv har ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Den endelige reviderede strategi kan få positive konsekvenser for beskyttelsesniveauet, hvis det lykkes at skabe konsensus på højeste politiske fællesskabsniveau om de identificerede nøgleindsatsområder – og hvis den politiske konsensus udmønter sig i beslutninger og handlinger, så der sker en reel implementering af de eksisterende mål og indsatser.

5. Høring

Meddelelsen er udsendt i en bred høring med frist den 6. februar.

6. Europa Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om sagen.

7. Forhandlingssituationen

Kommissionens meddelelse vil blive drøftet i rådsformationerne miljø, landbrug, transport, GAERC, ECOFIN, konkurrenceevne samt beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerbeskyttelse i løbet af foråret. Der vil ikke blive vedtaget konklusioner i de enkelte rådsformationer. Formandskabet og Friends of the Presidency planlægger på baggrund af drøftelserne i rådet at udarbejde oplæg om den reviderede strategi, som efter behandling i GAERC i juni skal forelægges det Europæiske Råd den 16. juni 2006.

8. Foreløbig dansk holdning

Danmark anerkender, at EU allerede i dag har mange ambitiøse målsætninger, som fortsat savner implementering. Derfor bakker Danmark op om strategiens ambition om at levere resultater og at styrke opfølgningen frem for at opstille en række nye mål.

Danmark ser frem til at kunne vedtage en ambitiøs og sammenfattende strategi, som omfatter mål, indikatorer og en effektiv opfølgningsmekanisme, der integrerer den interne og den eksterne dimension samt bygger på en positiv langsigtet vision med henblik på at samle EU's mål og prioriteringer for en bæredygtig udvikling i en klar, sammenhængende strategi, der er let at kommunikere til borgerne, jf konklusionerne fra Det Europæiske Råd i december 2005.